

בבית המשפט העליון

רע"א 6753/14

לפני: כבוד הנשיא (בדימ') א' גרוניס

המבקשים: 1. מרדכי סופר
2. יעקב הכהן

נגד

המשיבים: 1. ישראל פרל
2. מט"ח 24 בע"מ, משיבה פורמלית
3. אוסי סטפנו, משיב פורמלי
4. רפי כהן, משיב פורמלי
5. אסף חסון, משיב פורמלי

בקשת רשות ערעור על החלטות בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו מיום 30.6.2014 ומיום 6.7.2014 בתיק [ת"צ 23132-11-10](#) [פורסם בנבו] שניתנו על ידי כבוד השופטת ד"ר מ' אגמון-גורן

בקשת המבקשים מיום 8.12.2014 לצירוף ראיות

תגובת המשיב 1 מיום 25.12.2014

בשם המבקשים: עו"ד זיו וסרצוג; עו"ד נמרוד אסיף

בשם המשיב 1: עו"ד יורם עברון

חקיקה שאוזכרה:

[תקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע-2010: סע' 4\(ב\), 4\(ג\)](#)

[צו בתי המשפט \(סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור\), תשס"ט-2009: סע' 1\(10\)](#)

[תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984: סע' 112, 113, 114, 114א, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122](#)

[חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981: סע' 32, 35](#)

מיני-רציו:

* בימ"ש קיבל בחלקו ערעור (לאחר מתן רשות) על החלטות לגילוי ועיון במסמכים, שניתנו במסגרת בקשה לאישור תובענה ייצוגית. בימ"ש עמד, בין היתר, על כך שאף אם קיים חיסיון או ערך מוגן, חובה על בעל הדין לתאר את המסמך ולנמק התנגדותו להצגתו, ועל כך שבמקרים נדירים גילוי מסמך

עשוי לחשוף פרטים חסויים מתוכנו או לפגוע בערכים מוגנים אחרים, ואם יתברר כי יש מניעה לגלותו, בימ"ש ינסה למצוא פתרון שיאזן בין האינטרסים.

* דיון אזרחי – גילוי מסמכים – בבקשה לאישור תובענה ייצוגית

* דיון אזרחי – תובענה ייצוגית – גילוי מסמכים

* בתי-משפט – רשות ערעור – מתי תינתן

* בתי-משפט – ערעור – התערבות ערכאת ערעור

* משפט חוקתי – זכויות הפרט – הגנת הפרטיות

בקשת רשות ערעור על החלטות בימ"ש המחוזי, במסגרתן התקבלה בחלקה בקשה למתן צו למענה על שאלונים ולגילוי ועיון במסמכים ספציפיים במסגרת בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהגישו המבקשים נגד המשיבים. הבקשה עניינה במשיבה 2 (להלן: החברה), המציעה ללקוחותיה פלטפורמה למסחר במכשירים פיננסיים הנגזרים משערי מט"ח, מדדים וסחורות אחרות. בימ"ש החריג מהצו לגילוי ועיון שהתבקש, את הבקשה לגלות ולמסור מסמכים אשר מזהים את התאגידים אליהם יש למשיב זיקה במסגרת פעילותו בתחום המסחר במט"ח ומסמכים המפרטים את שמות כל בעלי המניות, הנאמנים, המנהלים והדירקטורים בתאגידים אלה (להלן: המסמכים). מכאן בקשת רשות הערעור.

בית המשפט העליון (הנשיא (בדימ') גרוניס) נתן רשות ערעור, קיבל את הערעור בחלקו, ופסק כי:

אין לראות במסמכים משום דרישה לגילוי מסמכים כללי, שלפי צו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור) לא ניתן לערער או לבקש לערער עליהם אלא בסוף ההליך. הבקשה נסבה על דרישה לגילוי מסמך פלוני, שלפי הפסיקה אינה חייבת להתייחס למסמך ספציפי וניתן לבקש במסגרתה גם גילוי סוג מסוים של מסמכים.

ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בהחלטות הערכאה הדיונית בעניין גילוי מסמכים, אלא כשמדובר בהחלטה שאינה מתקבלת על הדעת או שאינה לוקחת בחשבון את כל נסיבות המקרה. כמו כן, הליכי גילוי מסמכים אינם יכולים להפוך ל"מסע דיג". לכן, לא יינתן צו גילוי אם ברור כי הגילוי לא יועיל למבקש. במקרה דנן אין מדובר ב"מסע דיג". ייתכן שללא גילוי חלק מהמסמכים לא יוכלו המבקשים להוכיח טענותיהם. כך למשל, לגבי המסמכים המפרטים את שמות התאגידים בתחום המט"ח שבבעלות או בשליטת המשיב. לפיכך, ובהעדר חיסיון או אינטרס אחר החוסם את גילוי המסמך, היה מקום להורות על גילויים. אין מקום לסרב לבקשה לגילוי מסמכים כאשר הסירוב עלול למנוע מבעל דין מלהוכיח טענה או אף אם הסירוב אך יקשה עליו להוכיחה. זאת ועוד, המידע הנדרש לשם הוכחת חלק מתנאי הסף לאישור התובענה כייצוגית נמצא בידי המשיב והמבקשים אינם יכולים להשיגם בכוחות עצמם. לפיכך, הדיון בדרישה זו הוחזר לבחינת בימ"ש קמא.

אף אם קיים חיסיון או ערך מוגן אחר, חובה על בעל הדין ליתן תיאור של המסמך ולציין את נימוקי התנגדותו להצגתו. ככלל, עצם גילוי קיומו של מסמך אינו מביא לחשיפת תוכנו. רק במקרים נדירים גילוי מסמך (להבדיל מהאפשרות לעיין בו) עשוי לחשוף פרטים חסויים מתוכנו או לפגוע בערכים מוגנים אחרים. באותם מקרים, על בימ"ש לעיין במסמך ולבחון האם יש מניעה אמיתית לגלותו. אם יתברר כי כך הדבר, יבחן בימ"ש אם בכל זאת ניתן להגיע לפתרון שיאפשר שמירה מלאה על האינטרסים שביסוד הערך המוגן, תוך מסירת אותם פרטי מידע שראוי למוסרם.

התנגדות המשיב לגילוי המסמכים מושתתת בעיקר על טענה לפגיעה בפרטיותו ובפרטיות צדדי ג', אלא שסוגיה זו לא התבררה בבימ"ש קמא. ברם, הפגיעה בפרטיות אינה ערך מוחלט. שנית, הוראות חוק הגנת הפרטיות אינן גורעות מחובות בעל דין בעניין גילוי ועיון במסמכים. שלישית, הדרישה כי המסמכים יהיו ברשותו או בשליטתו של בעל הדין מתקיימת גם כאשר המסמכים נמצאים ברשות חברה שהיא בשליטת בעל הדין, אף אם אינה בבעלותו המלאה. עם זאת, יש להבחין בין חברה שמנייתה נמצאות בבעלות מלאה של בעל הדין לבין מצב בו קיימים בעלי מניות נוספים, שאז לא קיימת זהות מלאה בין האינטרסים של החברה לאינטרסים של בעל השליטה בה. אם בימ"ש יגיע למסקנה, כי גילוי המסמכים שנדרשו עלול לפגוע בתאגידים השונים או בצדדים שלישיים נוספים, יהיה עליו לשקול אם יש מקום לצמצם את היקף הגילוי או להורות על גילוי בתנאים. לפיכך, ההליך יוחזר לבימ"ש המחוזי על מנת שייתן החלטה חדשה לגבי המסמכים.

פסק דין

1. מונחת לפניי בקשת רשות ערעור על שתי החלטות של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו מיום 30.6.2014 ומיום 6.7.2014 (כבוד השופטת מ' אגמון-גונן), במסגרתן נעתר בית המשפט באופן חלקי לבקשה למתן צו למענה על שאלונים ולגילוי ועיון במסמכים ספציפיים. ההחלטות ניתנו במסגרת בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה על ידי המבקשים נגד המשיבים (להלן – בקשת האישור).

2. עניינה של בקשת האישור במשיבה 2, חברת מט"ח 24 בע"מ (להלן – החברה). מדובר בחברה פרטית המציעה ללקוחותיה פלטפורמה למסחר במכשירים פיננסיים הנגזרים משערי מט"ח, מדדים וסחורות אחרות. במסגרת בקשת האישור נטען, כי החברה עוסקת בשיווק, ייעוץ וניהול השקעות, למרות שלא קיבלה לכך היתר מהרשות לניירות ערך. אחת הטענות המרכזיות בבקשת האישור נוגעת לכך, שהחברה הציגה מצגי שווא לפיהם רווחיה נובעים רק מההפרש בין שערי המטבעות, והסתירה מהלקוחות את העובדה שהיא מצויה מולם בניגוד עניינים. על פי הטענה, החברה נקטה שיטות הונאה שונות על מנת לשדל את לקוחותיה להשקיע כספים באופן שהציעה, תוך שהיא גורפת לכיסה את כספי ההשקעה אשר ללקוחותיה מפסידים. עוד נטען, כי יחידים ותאגידים נוספים שיתפו פעולה עם החברה וגרפו נתח מרווחי ההונאה. בין אלה מצויים המשיב 3, בעל מניות החברה על פי נסח רשם החברות (אשר נמנע מלהתייב להליך בבית משפט קמא), והמשיב 1 (להלן – המשיב), אשר על פי הנטען, הוא בעל השליטה האמיתי בחברה, הגם שאינו רשום ככזה. כאן המקום לציין, כי בתגובה

הראשונה של המשיב לבקשת האישור נטען, כי המשיב איננו בעל מניות או מנהל בחברה, וכי הוא לא קיבל מהחברה טובת הנאה כלשהי. כן נטען שם, כי המשיב הוא אדם פרטי, אשר שורכב להליך באופן פסול וללא כל סיבה. עם זאת, בהמשך ההליך, אישר המשיב כי היה מעורב לעיתים בניהול עסקי החברה כנציגו של המשיב 3. בנוסף, הצהיר המשיב בתשובה לשאלה שהופנתה כלפיו, כי הוא פועל בחו"ל מול ספקי נזילות בתחום המט"ח אשר מתקשרים עם חברות שונות בעולם (לרבות בישראל), וכי ייתכן שהייתה לו זיקה גם לגופים שהחברה עשתה שימוש בשירותיהם.

3. אחת הסוגיות אליהן מתייחסת בקשת האישור ואשר עומדת ברקע טענת ניגוד העניינים היא סוגיה המכונה "התכסות". עסקינן במושג הלקוח מעולם ניהול הסיכונים הפיננסיים, המתייחס לאופן בו גוף פיננסי יכול "להגן" על עצמו מפני חשיפה כספית הנוצרת במהלך פעילותו. בהקשר זה נטען, כי ככל שהחברה "מתכסה" על עסקה מסוימת שביצע הלקוח, אזיבגין אותה עסקה תבצע החברה עסקה הפוכה מול גורם שלישי, כגון בנק או גוף פיננסי אחר. במקרה מעין זה, החברה מהווה גורם מתווך בלבד בין הלקוח לבין הבנק, והרווח שלה נובע רק מההפרש בין שער הקנייה לשער המכירה של ה"נכס". היינו, בסיטואציה כזו אין לכאורה לחברה אינטרס בשאלה אם הלקוח ירוויח או יפסיד. על פי הנטען, האפשרות האחרת העומדת בפני החברה היא לא "להתכסות". כלומר, לא לעשות עסקה נגדית עם גורם שלישי, אלא להוות בעצמה הגוף שסוחר ישירות מול הלקוח. במקרה כזה, החברה היא שתיאלץ לשלם ללקוח אם ירוויח בעסקה, והחברה היא שתגרוף לכיסה את הכספים אם הלקוח יפסיד. בבקשת האישור הוצגו מספר ראיות שלטענת המבקשים מצביעות על כך שהחברה אינה "מתכסה". נטען, כי במצב דברים זה, החברה מצויה בניגוד עניינים מול הלקוחות אותו היה עליה לגלות. עוד נטען, כי החברה מציעה ללקוחותיה עסקאות במינופים גבוהים, באופן אשר מוביל בסבירות גבוהה להפסד של ההשקעה. לדברי המבקשים, התנהלות עסקית זו אף משקפת את ביטחונה של החברה בכך שבמרבית המקרים הלקוחות יפסידו את כספם. בתגובה לבקשת האישור הכחישה החברה מכל וכל, כי היא מצויה בניגוד עניינים כלשהו מול לקוחותיה, או כי יש לה אינטרס שהלקוחות יפסידו. החברה טענה, שככלל, היא "מתכסה" על העסקאות שמבוצעות דרכה מול ספקי נזילות שונים בארץ ובעולם, ובהם בנקים וגופים חוץ בנקאיים. אלא, שלטענת המבקשים, קיימת תשתית ראייתית ממנה עולה, כי המשיב, שהוא על פי הטענה הבעלים האמיתי של החברה, הוא גם הבעלים של אותם גופים מולם החברה "מתכסה". על פי הטענה, משמעות הדברים היא כי החברה למעשה "מתכסה" מול עצמה במעין עסקה סיבובית.

4. על רקע האמור לעיל, לאחר הגשת בקשת האישור שלחו המבקשים אל החברה והמשיב דרישות להשיב לשאלונים ולגלות מסמכים, אשר נועדו לבסס את הטענה כי אכן קיימות זיקות של בעלות או שליטה בין החברה לבין הגופים מולם היא "מתכסה". כך, בין היתר, התבקשה החברה לפרט, במסגרת שאלון שהופנה אליה ביום 9.5.2012, את פרטי הגופים החוץ בנקאיים מולם היא "התכסה". בתשובה לכך טענה החברה, כי שמות ספקי הנזילות הם בבחינת סוד מסחרי. לאחר שהועברה לחברה דרישה לשוב ולענות על השאלה, נאותה החברה למסור פרטים מסוימים ביחס לשתי חברות זרות בשם FXTI ו-FXGM. בהמשך, שלחו המבקשים אל המשיב שאלון מיום 21.2.2013, במסגרתו התבקש להצהיר האם יש לו זיקה אל אחד מחמישה תאגידים אשר שמותיהם פורטו בשאלון. המבקשים טענו, כי קיים יסוד להנחה כי התאגידים הללו קשורים אל שתי החברות הזרות שצוינו בתשובה מטעם החברה כגופים מולם היא "מתכסה". לצד זאת, דרשו המבקשים מהמשיב, בסעיף 3.1 במכתב הדרישה לגילוי ועיון במסמכים מיום 21.2.2013 (להלן – מכתב הדרישה), לגלות ולהעביר לידיהם מסמכים המפרטים את שמותיהם של כל התאגידים, בארץ ובחו"ל, אליהם יש למשיב זיקה במסגרת פעילותו בתחום המט"ח. כמו כן התבקש המשיב להעביר לידי המבקשים מסמכים המפרטים את שמותיהם של כל בעלי המניות, הנאמנים, המנהלים והדירקטורים באותם תאגידים. המשיב סירב להיענות לדרישות שהופנו כלפיו, בנימוק של חוסר רלוונטיות ופגיעה בפרטיות, ובטענה כי לא חלה עליו חובה על פי דין להשיב לדרישות הנ"ל.

5. בית המשפט המחוזי סקר את הכללים לגבי הליכי גילוי ועיון במסמכים בשלב הבקשה לאישור תובענה ייצוגית (ראו, [תקנה 4\(ב\) לתקנות תובענות ייצוגיות](#), התש"ע-2010 (להלן – תקנות תובענות ייצוגיות); [רע"א 6715/05 מחסני ערובה נעמן בע"מ נ' איזנברג, פ"ד ס\(3\) 264 \(2005\)](#) (להלן – עניין מחסני ערובה); [רע"א 10052/02 יפעת נ' דלק מוטורס, פ"ד נז\(4\) 513 \(2003\)](#); [רע"א 4556/94 טצת נ' זילברשץ, פ"ד מט\(5\) 774 \(1996\)](#)). בית משפט קמא קבע, כי המבקשים הוכיחו תשתית ראייתית ראשונית שלפיה עומדת להם עילת תביעה, וכי קיימת אפשרות שגילוי חלק מהמסמכים יסייע למבקשים לבסס את טענותיהם בבקשת האישור. בהתאם לכך, המשיך בית משפט קמא ובחן חמש קבוצות של שאלות ומסמכים שלגביהם התבקש הצו. בפרט, ובחלק הרלוונטי לענייננו, קבע בית משפט קמא כי לשאלות ולדרישות הגילוי שהופנו לחברה ולמשיב במסגרת סוגיית "ההתכסות" וניגוד העניינים יש "רלוונטיות של ממש" למחלוקת הנדונה במסגרת בקשת האישור. בית המשפט המחוזי אימץ את טענת

המבקשים, כי המידע שהתבקש עשוי להצביע על קיומן של זיקות בעלות או שליטה בין החברה לבין הגופים מולם היא "מתכסה", אשר יבססו את הטענה שהחברה "מתכסה" מול עצמה. לפיכך, הורה בית משפט קמא לחברה לפרט בתצהיר תשובה את פרטיהם של כל ספקי הנזילות מולם היא "מתכסה", לרבות פרטים הנוגעים למספר התאגיד ומדינת ההתאגדות של הגופים הללו. לצד זאת, הורה בית משפט קמא למשיב להצהיר, האם יש לו, או הייתה לו בעבר, זיקה אל אחד מחמשת התאגידי ששמותיהם פורטו בשאלון שהופנה אליו ביום 21.2.2013. בית משפט קמא הדגיש, כי המידע שלגביו ניתן הצו לחברה ולמשיב "יאפשר השוואה מלאה בין כל הגופים שמולם החברה 'מתכסה' לבין הגופים שבבעלותו ובשליטתו של המשיב". לצד זאת, בהחלטה מיום 30.6.2014 לא הייתה התייחסות מפורשת למסמכים שנדרשו בסעיף 3.1 במכתב הדרישה. כפי שצוין, במסגרת דרישה זו התבקש המשיב לגלות ולמסור מסמכים אשר מזהים את התאגידי אליהם יש לו זיקה במסגרת פעילותו בתחום המסחר במט"ח. לפיכך, הגישו המבקשים לבית משפט קמא בקשת הבהרה. ביום 6.7.2014 ניתנה החלטה בפתקית לפיה "סעיף 3.1 הוחרג כולו".

6. מכאן בקשת רשות הערעור שלפניי. המבקשים סבורים כי שגה בית משפט קמא כאשר חריג את הצו ביחס למידע שהתבקש בסעיף 3.1 במכתב הדרישה. לדבריהם, התועלת במסמכים המבוקשים בדרישה הנ"ל ברורה ונועדה לאפשר את ההשוואה בין התאגידיים הקשורים למשיב, לבין הגופים מולם לכאורה "מתכסה" החברה. לטענת המבקשים, חרף העובדה שהמשיב הודה כי הוא פועל מול ספקי נזילות זרים, הרי הוא משקיע מאמץ רב כדי למנוע מסירת מידע שיסייע בבירור הזיקות בינו לבין הגופים מולם החברה "מתכסה". המבקשים מדגישים, כי רבות מהחברות בתחום המט"ח והנגזרים, משורשרות אל חברות הרשומות במדינות שאינן מאפשרות גישה למידע תאגידי. לכן, טוענים המבקשים כי אין להם כל דרך להתחקות אחר שרשרת ההחזקות של הגופים השונים מולם נטען כי החברה "מתכסה". בנוסף, המבקשים טוענים כי מדובר בדרישת גילוי ממוקדת, שאין בה כל הכבדה. זאת, היות וניתן להניח כי מדובר במסמכים לא רבים המצויים ברשותו של המשיב. כן נטען, כי המידע המבוקש אף יסייע בבירור מעורבותו של המשיב ואחריותו להונאה. לאחר הגשת הבקשה דנא הגישו המבקשים בקשה לצירוף ראיות, המתייחסת לתצהירי התשובה שמסרו החברה והמשיב בהתאם לצו שניתן על ידי בית משפט קמא בהחלטה מיום 30.6.2014.

7. המשיב טוען, כי החלטות בית משפט קמא אינן מסוג ההחלטות עליהן ניתן לבקש רשות ערעור בהתאם לצו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור), התשס"ט-2009 (להלן – צו בתי המשפט). זאת, שכן לטענתו דרישת גילוי המסמכים בה עסקינן אינה בבחינת דרישה לגילוי מסמך פלוני, אלא דרישה לגילוי מסמכים כללי, אשר לגביה לא תינתן רשות ערעור לפי סעיף 1(10) לצו בתי המשפט. מכל מקום, לדברי המשיב, יש לדחות את בקשת רשות הערעור משום שהיא נוגעת להחלטה שעניינה גילוי ועיון במסמכים ולדרך הדיונית לבירור המחלוקת, המצויה בליבת שיקול דעתה של הערכאה הדיונית, ואשר הינה מסוג ההחלטות אשר ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בהן. המשיב סבור, כי בית משפט קמא איזן כראוי את השיקולים השונים בהתאם לפסיקה המנחה בסוגיית גילוי ועיון במסמכים בשלב הבקשה לאישור תובענה ייצוגית. המשיב חזר על הטענות שהעלה בבית המשפט המחוזי לגבי התנהלותם הפסולה של המבקשים, אשר בחרו לשרבבו להליכים נגד החברה משיקולים זרים, ללא כל יסוד ותוך שימוש לרעה בהליכי משפט. לגופם של דברים טוען המשיב, כי המחלוקת בשאלת "ההתכסות" כלל אינה רלוונטית לגביו, ואינה מצדיקה את חיובו בגילוי הנרחב שהתבקש על ידי המבקשים. זאת, שכן הטענה בדבר זיקתו של המשיב לספקי הנזילות מולם "מתכסה" החברה אינה מהווה חלק מהמחלוקות בהליך ואינה קשורה ולו בקשר רחוק לעניינה של התובענה. כן טוען המשיב, כי הדרישה כי יחשוף את מכלול פעילותו העסקית עשויה לפגוע פגיעה חמורה בפרטיותו. לבסוף, סבור המשיב כי יש לדחות את בקשת המבקשים לצירוף ראיות שעניינן, על פי הנטען, האופן בו מילא אחר ההחלטה מיום 30.6.2014, ואשר אינן דרושות להכרעה בבקשה דנא.

8. בטרם נפנה לגופו של עניין יש להתייחס לטענת הסף שהועלתה על ידי המשיב. נטען, כי יש לדחות את הבקשה לרשות ערעור, בשל העובדה שהחלטת בית המשפט המחוזי היא החלטה בנוגע לגילוי מסמכים כללי, אשר לפי הוראות צו בתי המשפט לא ניתן לערער או לבקש לערער עליה אלא בסוף ההליך. לא מצאתי ממש בטענה. סעיף 1(10) לצו בתי המשפט מחריג החלטות בעניין גילוי מסמך פלוני, עיון במסמכים וטענת חיסיון, ומאפשר מתן רשות ערעור בעניינם. ואכן, בקשת רשות הערעור נסבה על דרישה לגילוי מסמך פלוני לפי תקנה 113 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן – תקנות סדר הדין האזרחי), אשר לגביה נקבע בפסיקה כי אינה חייבת להתייחס למסמך ספציפי וניתן לבקש במסגרתה גם גילוי סוג מסוים של מסמכים (ראו, רע"א 3059/12 שדורי פרסומת מאוחדים מדיה (2003) בע"מ נ' רשות

השידור, [פורסם בנבו] פסקה 11 (1.7.2012); [רע"א 7956/08](#) מעדניות האחים בכבוד (94) בע"מ נ' גן צבי, [פורסם בנבו] פסקה 5 (21.4.2009)). בענייננו, בקשת הגילוי ממוקדת דיה ומתייחסת לסוג מתוחם של מסמכים. זאת, אף אם אינה מגדירה במדויק מסמך מסוים (ראו, [רע"א 11126/08](#) לבייב נ' דפאלי, [פורסם בנבו] פסקה 5 (7.5.2009) (להלן – עניין לבייב)). לפיכך, אינני סבור שיש לראות בסעיף 3.1 במכתב הדרישה משום דרישה לגילוי מסמכים כללי. משהוסר המכשול המקדמי בפני הדיון בבקשה לרשות ערעור, נפנה לעניין עצמו.

9. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובתשובה לה החלטתי לדון בבקשה כאילו ניתנה רשות והוגש ערעור על פי הרשות שניתנה. אכן, ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בהחלטות הערכאה הדיונית בעניין גילוי מסמכים, אלא כאשר מדובר בהחלטה שאינה מתקבלת על הדעת או שאינה לוקחת בחשבון את כל נסיבות המקרה (ראו, [רע"א 2534/02 שמשון נ' בנק הפועלים בע"מ, פ"ד נו\(5\) 193, 196 \(2002\)](#) (להלן – עניין שמשון)). כמו כן יש לזכור, כי הליכי גילוי מסמכים אינם יכולים להפוך ל"מסע דיג". על כן, לא יינתן צו גילוי אם ברור כי הגילוי לא יועיל למבקש (ראו, [ע"א 40/49 כיאט נ' כיאט, פ"ד ג 159, 162 \(1950\)](#)). לאחר ששקלתי את טענות בעלי הדין, שוכנעתי כי אין מדובר ב"מסע דיג" חסר הבחנה ושיש הצדקה להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי. הטעם המרכזי לכך הוא קביעתו של בית משפט קמא, כי המידע שיימסר במענה לשאלות לגביהן ניתן הצו כלפי החברה והמשיב "יאפשר השוואה מלאה בין כל הגופים שמולם החברה 'מתכסה' לבין הגופים שבבעלותו ובשליטתו של המשיב" (הדגשה לא במקור - א' ג'). סבורני, כי בכך נתפסה הערכאה הדיונית לכלל טעות. זאת, שכן ספק אם הצו שיצא מלפני בית משפט קמא, כמפורט בפסקה 5 לעיל, אכן יאפשר הצלבה מלאה בין הגופים מולם החברה "מתכסה" לבין גופים שבבעלותו או בשליטתו של המשיב. כך יקרה למשל, אם החברה תשיב כי היא "מתכסה" מול גוף פלוני שאינו אחד מחמשת התאגידים שפורטו בשאלון אל המשיב מיום 21.2.2013 (אשר רק ביחס לתאגידים אלה נדרש המשיב לפרט את זיקתו, ככל שקיימת זיקה).

10. בית המשפט המחוזי קבע כי לשאלות ולדרישות הגילוי בסוגיה של "ההתכסות" וניגוד העניינים יש "רלוונטיות של ממש" לזירת המחלוקת ולשאלת התקיימות תנאי הסף לאישורה של התובענה כתובענה ייצוגית. בית משפט קמא אף הגיע למסקנה כי יש חשיבות למידע שיאפשר השוואה בין כל הגופים מולם "מתכסה" החברה לבין הגופים שבבעלותו או בשליטתו של המשיב. קביעות אלו מקובלות עליי

ולא מצאתי מקום להתערב בהן. מן האמור עולה, כי ייתכן שללא גילוי חלק מהמסמכים שנדרשו בסעיף 3.1 במכתב הדרישה לא יוכלו המבקשים להוכיח את טענתם בסוגיית "ההתכסות" או את טענתם בדבר מעורבותו של המשיב בהונאה הנטענת. לאור כך, סבורני כי יש ממש בטענת המבקשים, כי בהיעדר חיסיון או אינטרס אחר החוסם את גילוי של מסמך, היה מקום שבית המשפט המחוזי יורה למשיב לגלות חלק מן המסמכים שהתבקשו בסעיף 3.1 במכתב הדרישה. כך למשל, לגבי המסמכים המפרטים את שמותיהם של התאגידים בתחום המט"ח אשר בבעלותו או בשליטתו של המשיב (כנדרש בס"ק (א) בסעיף 3.1 במכתב הדרישה). כידוע, אין מקום לסרב לבקשה לגילוי מסמכים כאשר הסירוב עלול למנוע מבעל דין מלהוכיח טענה, או אף אם הסירוב אך יקשה עליו להוכיחה (ראו, [רע"א 6649/07](#) המועצה המקומית שלומי נ' שכטמן ושות' חברה לבנין ופיתוח בע"מ, [פורסם בנבו] פסקה 3 (25.12.2007); עניין שמשון, בעמ' 196, מול אות השוליים ב'). זאת ועוד, במקום אחר ציינתי, כי "לזכות לגילוי מסמכים נודעת חשיבות רבה במקרים שבהם תובעים מבקשים שיכירו בהם ככתובעים ייצוגיים. הניסיון מלמד כי לעתים תכופות המידע הנדרש לשם הוכחת חלק מתנאי הסף לאישור התובענה כייצוגית נמצא בידי של הנתבע" (עניין מחסני ערובה, בעמ' 268). ואכן, בענייננו נטען שמדובר במסמכים אשר מצויים בידי המשיב ואשר המבקשים אינם יכולים להשיגם בכוחות עצמם. זאת, בהינתן שמדובר בחברות זרות המאוגדות במדינות שאינן מאפשרות גישה למידע תאגידי. אלא מאי? עיון זהיר בהחלטה מיום 30.6.2014 אינו מלמד מה הטעם בגינו לא נעתר בית משפט קמא לדרישה לגילוי המסמכים הללו. בשל כך, הגעתי למסקנה כי יש להחזיר את הדיון בדרישה זו לבחינה מחודשת על ידי בית המשפט המחוזי. בגדר בחינה זו יש מקום שבית המשפט ישקול האם לעיין בעצמו במסמכים על מנת להחליט אם וכיצד יש לגלותם ולהעבירם לעיונם של המבקשים (ראו, [תקנה 119 לתקנות סדר הדין האזרחי](#); [רע"א 5806/06](#) עיזבון המנוח נמירובסקי מיכאל ז"ל נ' שימקו, [פורסם בנבו] פסקה 11 (13.6.2007); [רע"א 637/00 בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' אברת - סוכנות ביטוח בע"מ, פ"ד נה\(3\) 661, 664 \(2001\)](#); [רע"א 4245/93](#) י.מ.ש השקעות בע"מ נ' כלל אינווסטמנט האוס בע"מ [פורסם בנבו] (20.9.1993)). בגדר בחינה זו ניתן יהיה אף לשקול מחיקה של פרטים מסוימים, ולבחון האם אומנם קיימת רלוונטיות לכל פרטי המידע שהתבקשו במסגרת סעיף 3.1 במכתב הדרישה (שהרי אם המסמך אינו רלוונטי ממילא אין מקום להורות על גילוי, וראו החלטתי לאחרונה [ברע"א 7440/14](#) חברת דואר ישראל בע"מ נ' לבנשטיין, [פורסם בנבו] פסקה 7 (23.11.2014)). איני מחווה דעתי בסוגיה זו לגופה. אוסיף ואעיר, כי לאור התוצאה אליה הגעתי לא ראיתי מקום להיעתר

לבקשה לצירוף ראיות. עם זאת, ברי כי במסגרת הדיון הנוסף יוכל בית המשפט המחוזי להתייחס אף לתשובה של החברה ובה הפירוט לגבי הגופים מולם היא "מתכסה". לא מן הנמנע, כי המידע שמסרה החברה בתשובה מטעמה יאפשר לצמצם את היקף הגילוי והעיון של המסמכים שהתבקשו במסגרת סעיף 3.1 במכתב הדרישה.

11. ודוק, אף אם קיים חיסיון או ערך מוגן אחר, כפי שטוען המשיב בענייננו, חובה על בעל הדין ליתן תיאור של המסמך ולציין בצמוד את נימוקי התנגדותו להצגת אותו מסמך. בהקשר זה יש לזכור, כי עצם גילוי קיומו של מסמך אינו מביא לחשיפת תוכנו. במילים אחרות, אם נמצא כי מסמך מסוים הוא רלוונטי לפלוגתאות השנויות במחלוקת במשפט, חלה חובה לצינו בתצהיר גילוי המסמכים. זאת, היות וההכרעה בשאלת קיומו של חיסיון או אינטרס נוגד אחר נוגעת אך ורק לזכות העיון במסמכים ולא לגילויים (ראו, [רע"א 5460/06](#) טלבי נ' בנק הפועלים בע"מ, [פורסם בנבו] פסקה 4 (18.9.2006); [רע"א 8221/05](#) המגן חברה לביטוח בע"מ נ' שרותי בריאות כללית, [פורסם בנבו] פסקה 4 (15.11.2005); [המ' 121/58 קרן קיימת לישראל בע"מ נ' כץ, פ"ד יב \(2\)](#) (1472, 1475 (1958); יואל זוסמן סדרי הדין האזרחי 432 (מהד' שביעית, 1995)). אומנם, ניתן להעלות על הדעת מקרים נדירים בהם עצם גילוי מסמך המצוי בידי בעל הדין (להבדיל מהאפשרות לעיין בו) עשוי לחשוף פרטים חסויים מתוכנו של המסמך או לפגוע בערכים מוגנים אחרים (השוו, [בש"פ 6249/14](#) ברכה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 8 (23.10.2014)). באותם מקרים, יכול ואף צריך בית המשפט לעיין במסמך ולבחון האם אכן יש מניעה אמיתית לגלותו בתצהיר גילוי המסמכים. אם יתברר כי אכן כך הדבר, יבחן בית המשפט אם בכל זאת ניתן להגיע לפתרון יצירתי שיאפשר שמירה מלאה על האינטרסים שביסוד הערך המוגן, וזאת תוך מסירת אותם פרטי מידע שראוי למוסרם.

12. מטענותיו של המשיב ניתן להבין שהתנגדותו לגילוי המסמכים מושתתת בעיקר על הטענה, לפיה חשיפת מכלול זיקותיו העסקיות תביא לפגיעה בפרטיותו, ובזכותם לפרטיות של צדדים שלישיים. הגנה מפני פגיעה בפרטיות היא אכן שיקול רלוונטי, העשוי להוביל לצמצום חובת הגילוי או אף להימנעות מהטלתה. ואולם, סוגיה זו לא התבררה בבית משפט קמא. כמובן שגם עניין זה נתון לשיקול דעתו של בית המשפט המחוזי ולא אתייחס לגופו של נושא זה. ברם, ראוי להזכיר בהקשר זה שלושה דגשים. ראשית, מכוח [סעיף 32 לחוק הגנת הפרטיות](#), התשמ"א-1981 (להלן – חוק הגנת הפרטיות), רשאי בית המשפט להתיר מטעמים שיירשמו שימוש בחומר

ראייתי שהושג תוך פגיעה בפרטיות. לפיכך, הפסיקה חזרה וציינה כי הפגיעה בפרטיות אינה ערך מוחלט (ראו, [רע"א 7264/95 ראש קש מסחר 88 בע"מ נ' רוכביץ, פ"ד מט\(5\) 793, 795 \(1996\)](#); [ע"א 174/88 גוזלן נ' קומפני פריזיאן דה פרטיסיפסיון, פ"ד מב\(1\) 563, 566 \(1988\)](#)). שנית, לפי [סעיף 35 לחוק הגנת הפרטיות](#), הוראות החוק אינן גורעות מהוראות כל דין אחר. בהתאם לכך, נפסק כי הוראות [חוק הגנת הפרטיות](#) אף אינן גורעות מחובותיו של בעל דין לפי [תקנות 112-122 לתקנות סדר הדין האזרחי](#) (ראו, שם). שלישית, הדרישה כי המסמכים יהיו "ברשותו או בשליטתו" של בעל הדין מתקיימת גם כאשר מדובר במסמכים הנמצאים ברשות חברה שהיא בשליטת בעל הדין, וזאת אף אם החברה אינה בבעלותו המלאה (ראו, עניין לבייב, פסקה 6; [רע"א 7820/09 אבישר נ' Sabona Enterprises B.V](#), [פורסם בנבו] פסקה 4 (1.12.2009)). עם זאת, בעניין לבייב ציינתי, כי יש להבחין בין חברה שמניותיה נמצאות בבעלותו המלאה של בעל הדין לבין מצב בו קיימים בעלי מניות נוספים. כן ציינתי, כי כאשר קיימים בעלי מניות נוספים בחברה, הרי אין לומר שקיימת זהות מלאה בין האינטרסים של החברה לבין האינטרסים של בעל השליטה בה. כמו בעניין לבייב, גם בנסיבות המקרה שלפניי אני נדרש לקבוע מסמרות בעניין המשקל שיש ליתן לאינטרס החברה או לאינטרס של צדדים שלישיים אחרים. אם בית המשפט יגיע למסקנה, כי הגילוי של המסמכים שנדרשו עלול לפגוע בתאגידיים השונים או בצדדים שלישיים נוספים יהיה עליו לשקול אם יש מקום לצמצם את היקף הגילוי או להורות על גילוי בכפוף לתנאים מסוימים (וראו בהקשר זה, [תקנה 4\(ג\) לתקנות תובענות ייצוגיות](#)).

13. התוצאה היא שהערעור מתקבל בחלקו. ההליך יוחזר לבית המשפט המחוזי על מנת שייתן החלטה חדשה לגבי המסמכים המבוקשים בסעיף 3.1 במכתב הדרישה, שתתחשב בשיקולים שהוצגו לעיל. זאת, בהתאם למתכונת הדיונית שתיקבע על ידי בית משפט קמא. במסגרת כך, ישקול בית המשפט המחוזי אם ליתן לבעלי הדין הזדמנות להשלים בקצרה את טיעוניהם, שבמסגרתם יוכלו להתייחס לתצהירי התשובה שהגישו החברה והמשיב בעקבות ההחלטה מיום 30.6.2014. המשיב 1 ישלם למבקשים שכר טרחת עורך דין בסך 10,000 ש"ח.

ניתנה היום, כ"ט בטבת התשע"ה (20.1.2015).

ה נ ש י א (בדימ')

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 14067530_S05.doc ד
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

54678313-6753/14 גרוניס א' (בדימי)
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה